

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

privind vizita de monitorizare
efectuată în Penitenciarul nr.15 - Cricova,
pe data de 18 decembrie 2018

Raportul a fost elaborat de către membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Svetlana Doltu,*
- *Ceslav Panico,*
- *Oxana Gumennaia,*
- *Mihail Gorincioi*
- *Dumitru Russu*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanuntate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII

La 18 decembrie 2018, între orele 08.45 – 11.15, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (*în continuare CpPT*) au efectuat o vizită de monitorizare în Penitenciarul nr.15-Cricova, aflat în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor (anterior a Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției¹, care își desfășoară activitatea în baza HG Nr. 437 din 15.05.2018² *cu privire la organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor*).

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Svetlana Doltu – membra Consiliului,
2. Ceslav Panico – membrul Consiliului,
3. Dumitru Russu – membrul Consiliului,
4. Mihail Gorincioi – membrul Consiliului.

Scopul vizitei: Monitorizarea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr.15-Cricova, precum și progresele atinse în implementarea recomandărilor vizitei precedente a CpPT din 18 mai 2018. Penitenciarul nr.15 a mai fost vizitat de CpPT la data de 30 noiembrie 2016³.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE PENITENCIARUL nr. 15

Penitenciarul nr.15-Cricova⁴ este amplasat în municipiul Chișinău, sect. Rîșcani, orașul Cricova, str. Luceafărului nr. 9. Reprezintă penitenciar de tip închis pentru detenția condamnaților majori de gen masculin. **Plafonul de detenție a penitenciarului din 01.01.2018 constituie 600 locuri (comparativ⁵ cu 470 locuri în 2017).**

În ziua vizitei în instituție se dețineau 564 persoane, cu 36 persoane mai puțin decât prevede capacitatea instituției, aprobată prin ordinul Ministrului Justiției nr. 1159 din 19.12.2017, *cu privire la aprobarea numărului maxim de persoane admis pentru deținere în penitenciare*.

Distribuirea deținuților în corespundere cu regimul de deținere la data de 18 noiembrie 2018:

- La regim comun de detenție – 524 persoane (577 – mai 2018 și 671 persoane în 2016),
- La regim inițial de detenție – 40 persoane (19 persoane în mai 2018 și 26 persoane în 2016),
- Sector izolat pe motiv de securitate – 39 persoane (43 persoane în mai 2018),
- Unitatea medicală – 6 persoane (4 persoane în mai 2018 și 5 persoane în 2016),
- La greva foamei – 2 persoane.

Accesul în instituție

Accesul membrilor Consiliului în instituție a fost asigurat fără întârziere. După intrarea în penitenciar a fost purtate discuții de inițiere cu șeful adjunct al penitenciarului. Discuțiile au fost axate

¹ <http://justice.gov.md/libview.php?l=ro&idc=4&id=3948>

² <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=375423>

³ http://ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/raportul_cpt_p15_cricova_30.11.2016.pdf

⁴ <http://www.anp.gov.md/penitenciaresubdiviziuni-subordonate>

⁵ <http://penitenciar.gov.md/ro/statistica>

pe scopurile și obiectivele vizitei efectuate de către CpPT, au fost solicitate informații generale despre instituție și despre deficiențele majore cu care se confruntă instituția, precum și despre progresele atinse în implementarea recomandărilor urmare a vizitei din mai 2018.

După discuția de inițiere cu administrația Penitenciarului nr.15- Cricova, echipa de monitorizare a avut acces la orice încăpere/spațiu din interiorul penitenciarului, fiind însoțiți de angajații sistemului penitenciar. A fost asigurat accesul la informațiile necesare în vederea atingerii obiectivelor, cu posibilitatea fotografierii încăperilor și registrelor de evidență. Echipa de monitorizare a avut întrevederi confidențiale (fără prezența angajaților sistemului penitenciar) cu persoanele private de libertate, aflate la regim comun de detenție, dar și cu persoanele deținute în regim de securitate sau în izolatorul disciplinar.

În special au fost vizitate următoarele locații:

- Unitatea medicală;
- Curtea interioară, unde persoanele condamnate își pot petrece timpul liber;
- Blocul nr. 1, destinat carantinei, regimului inițial, izolatorului disciplinar, deținuților izolați pe motiv de securitate;

III. SITUAȚIA CONDAMNAȚILOR ÎN PENITENCIARUL nr. 15

Consiliul apreciază eforturile administrației pentru crearea condițiilor de cazare a deținuților, La moment, raportat la capacitatea maximă de 600 locuri, instituția are un număr adecvat de persoane în custodie – 564 de deținuți..

CpPT constată acomodarea dormitoarelor cu suprafețe mari în baza planului de reconstrucție instituțional fiind delimitat un dormitor de mare capacitate. Cu regret, continuă practica de delimitare cu ajutorul plăpumilor a spațiilor dormitorului, în spații a câte 4-6 metri pentru două persoane. Acest fapt este acceptat de administrație prin interpretarea eronată a principiului de asigurare a intimității condamnaților. CpPT reiterează, că folosirea plăpumilor pentru delimitarea spațiilor de detenție nu permite aerisirea eficientă, dereticarea umedă și favorizează răspândirii diverselor maladii infecțioase periculoase, inclusiv răspândirea tuberculozei. Această practica nu prezintă doar o problemă medicală, ci și una de respectare a regimului de detenție,. Consiliul reiterează, că rezolvarea acestei practici ține de competența administrației instituției și serviciului detenție.

În curtea penitenciarului nu au fost observate inscripții, marcaje privitor la locurile destinate pentru fumat, situația fiind neschimbată cu vizitele anterioare.

Situația îngrijorătoare la capitolul aprovizionării cu apă a blocurilor locative se menține. La fel ca și în vizitele precedente, nu au fost identificate Registre de evidență a funcționalității băii, precum și a numărului de deținuți care au făcut uz de aceasta.

CpPT menționează ca aspect pozitiv implementarea recomandării, prin care a fost exclusă practica de utilizare a buteliilor de caz în instituție.

Recomandarea CpPT privind reevaluarea achitării de către rude, deținuți a întrevederilor de lungă durată a rămas actuală și reiterăm că acest fapt poate fi un impediment considerabil ce restricționează nejustificat comunicarea cu mediul exterior și îngreunează reintegrare în societate.

Ca moment pozitiv, în instituție a fost perfectat *Registru de evidență a convorbirilor telefonice a condamnaților*.

Nesoluționată a rămas problema legată de accesul la serviciul de documentare a condamnaților. Deși activitatea de colectare a actelor este inițiată de asistentul social al instituției, acesta nu este acoperită de o linie bugetară. Reieșind din obligativitatea achitării certificatelor, drept consecință, se realizează exclusiv cu suportul financiar al deținutului sau rudelor acestora. CpPT atrage o atenție deosebită asupra necesității imperioase de a soluționa problema documentării persoanelor aflate în instituție.

Se menține problema de implicare limitată a deținuților în câmpul muncii. Conform schemei de încadrare a condamnaților în câmpul muncii la deservirea gospodărească sunt 50 de funcții, care la moment sunt suplinite. La fel, în corespundere cu planul individualizat de ispășire a pedepsei sunt necesare ore neremunerate de muncă, aceasta fiind o practică larg răspândită în instituție la deținuții în regim comun și una limitată la condamnații în Blocul I.

IV. SITUAȚIA CONDAMNAȚILOR ÎN PENITENCIARUL nr. 15 ÎN BLOCUL LOCATIV I (REGIM INIȚIAL, DE SECURITATE, CARANTINĂ ȘI IZOLATOR DISCIPLINAR)

În corespundere cu recomandarea anterioară a CpPT și urmare a vizitei Direcției inspecție penitenciară ANP, cu referire la sistarea activității celulelor din sectorul nr.1, s-a constatat că prin ordinul directorului Penitenciarului nr.15 Cricova, au fost realizate următoarele

- Conservată activitatea celulelor nr.2, 4, 5, 6, 21, 23, 24
- Schimbată destinația celulelor nr. 1, 16, 17, 18
- Au fost desfășurate ateliere de muncă în celulele nr. 3 și nr.19, iar în celula nr.20 – creat depozit.

CpPT salută această decizie a ANP și încurajează administrația Penitenciarului nr.15 Cricova de a continua eforturile de îmbunătățire a condițiilor în acest sector. Lumina artificială continuă să fie de o intensitate scăzută. Curțile de plimbare sunt în stare avariată, necesită reparație și dotare tehnico materială. Persoanele își petrec majoritatea timpului zilei în celule, circa 22 ore.

CpPT salută sistarea celulelor ce nu dispuneau de sursă de lumină naturală, în număr de 7. Cu regret, membrii CpPT constată că prelinsele celule sistate nu sunt sigilate corespunzător, fiind posibilă deschiderea și utilizarea lor. Mai mult, o celulă din cele 5 sistate este dotată pe deplin tehnico-material, precum și prezintă semne clare că este utilizată, deși nu dispune de sursă naturală de iluminare și aerisire. Cu referire la acest spațiu, există indice că contrar recomandărilor, acesta este utilizată cu destinație de carantină. Reiterăm că celulele sistate necesitatea a fi sigilate corespunzător și ireproșabil. CpPT admite posibilitatea schimbării destinației celulelor și amenajarea imediată a acestora, conform destinației (spre exemplu ateliere).

CpPT constată că în raport cu standardul minim de spațiu per persoană nu este respectat în celulele etajului superior. Majoritatea celulelor dispune de spațiul locativ efectiv de circa 10 m². Prin urmare, nu se admite plasarea ce excede 2 persoane. CpPT recomandă reevaluarea spațiului de locuit și racordarea la standardul: 1 persoană – 6m² + anexa sanitară; 2 persoane – 6m² + 4m² + anexa sanitară; 3 persoane - 6m² + 4m² + 4m² + anexa sanitară.

Celula utilizată anterior pentru carantină și-a schimbat destinația în biroul specialistului pentru reintegrare, acest fapt trezind îngrijorarea CpPT privind condițiile de muncă a personalului penitenciar. Condițiile considerate degradante pentru deținerea persoanelor condamnate nu pot fi considerate acceptabile în calitate de loc de muncă. Respectiv, CpPT reiterează despre reamenajarea spațiilor excluse din uz în calitate de spațiu de deținere exclusiv în încăperi fără destinație locativă (depozite/ateliere).

Cabinetul medical din acest bloc nu corespunde cerințelor față de spațiile medicale. Procedurile medicale sunt realizate în condiții sanitar-igienice neadecvate ce pun în pericol sănătatea deținuților și pot genera situații de rele tratamente. Dotarea cu mobilier și medicamente este aseptică, lipsește dulapul pentru păstrarea medicamentelor cu indicarea grupurilor de bază, precum și lipsește lista medicamentelor prezente. Lumina naturală practic nu există, iar cea artificială este insuficientă pentru o examinare medicală calitativă. Lampa de cuarț funcționează, dar necesită prelucrare. Constatările vizitei anterioare a CpPT la acest compartiment rămân în vigoare.

Registrul evidenței deținuților în izolatorul disciplinar, început la 05.12.2016, conține informație privind 3 categorii de plasament: deținuții plasați conform art. 206 al CE, a celor plasați până la 24 ore, până la luarea deciziei de către șeful penitenciarului și celor sancționați disciplinar.

CpPT își exprimă îngrijorarea privind soarta persoanelor plasate în condiții de siguranță, în registru fiind menționat motivul - din proprie inițiativă. Cel mai des, aceștia sunt plasați în aceste condiții până la eliberare sau transfer în alte instituții. Reîntoarcerea în regim comun fiind foarte rar constatată. Marea majoritate a condamnaților au invocat că motivele de sine-izolare sunt conflictele cu subcultura criminală din instituție și pericolul pentru securitatea personală.

Deținuții izolați ca sancțiune disciplinară pe un termen până la 24 ore la decizia ofițerului de serviciu, reprezintă o altă categorie de persoane care trezește îngrijorarea CpPT, această practică fiind una frecventă în instituție, fiind aplicată în 2017 – 59 persoane, iar până la 24.05.2018 – 22 persoane. Izolarea se realizează fără examinare medicală, iar decizia ulterioară de sancționare sau amnistiere aparține exclusiv șefului penitenciarului. CpPT consideră că această situație poate favoriza deciziile arbitrare, fapt ce necesită a fi supusă unei reglementări clare, în vederea reducerii abuzurilor.

Izolarea în carceră, ca sancțiune disciplinară, până la 24.05.2018 a fost aplicată de 82 ori, fiind o cifră exagerat de mare. La momentul ziuă vizitei în izolatorul disciplinar se aflau 2 persoane.

În cadrul izolatorului este amenajată o celulă cu două locuri pentru persoanele aflate la greva foamei, în care se dețineau 2 persoane care au declarat refuz de hrană cu o zi anterior vizitei. Capacitatea celulei, este sub 6 m² – fapt ce este sub standardul minim pentru detenția singulară. Acest fapt poate fi considerat că intimidare și determinarea la persoanei de a renunța la grevă. Sub aspect legal, circumstanțe care pot fi calificate tratament degradant/inuman. Mai mult ca atât, celula este dotată cu paturi în două nivele – fapt ce expune riscului de cădere și eventual, accidentare a persoanelor extenuate de foame. Deținuții au invocat lipsa informației privind procedura de alimentare după ieșire din refuz a hrăni, precum și regulile de comportament sigur și eventuale riscuri pe perioada de refuz a hranei.

CpPT recomandă sistarea celulei, utilizate la detenția persoanelor ce au declarat greva foamei ca fiind sub pragul minim de 6m².

Baia din demisol nu corespunde exigențelor sanitaro-igienice, fiind lipsită de condiții minime pentru îmbăierea deținuților.

Membrii CpPT constată că angajații sistemului penitenciar dispun de acces la date cu caracter confidențial cu statut special – date cu caracter medical. În acest sens, registrul de evidență a deținuților aflați la tratament prin substituție cu metadonă era la uz deschis pentru angajații sistemului penitenciar din blocul 1. CpPT menționează necesitatea asigurării confidențialității absolute a datelor cu caracter medical. Este inadmisibilă păstrarea acestuia în alte locuri decât punctul medical, în condiții confidențiale.

V. ASISTENȚA MEDICALĂ ÎN PENITENCIARUL nr. 15 (ACCESUL CONDAMNAȚILOR LA SERVICII MEDICALE)

Unitatea medicală

La momentul vizitei, funcții vacante de personal medical în instituție nu sunt. Recent a fost angajat medic stomatolog. În serviciul medical s-a inițiat reparația și procedura de autorizare sanitară. Staționarul de zi a serviciului medical este utilizat neconform⁶ cu deținerea pe perioade de lungă durată de deținuților. CpPT menționează că aceasta limitează accesul altor deținuți la servicii medicale și solicită instituirea unui Registru distinct privind deținuții/tratamentul în staționarul de zi, inclusiv durata.

Inscripțiile pentru persoanele examinate la intrare în instituție, cât și ulterior se realizează în fișele medicale standardizate individuale. Registru de examinări medicale la intrare și ieșire în/din instituție au fost perfectate. La fel, în instituție se implementează noua fișă de declarare a leziunilor corporale, aprobată prin ordinul ANP în septembrie 2018.

Un alt aspect îngrijorător menționat de membrii CpPT este practica răspândită între deținuți de interdicție a vizitării secției medicale de unul singur. Respectiv, influența regulilor neformale influențează adresabilitatea la servicii medicale și, probabil documentarea leziunilor corporale în caz de altercații între deținuți.

Controlul maladiilor infecțioase (tuberculoza, infecția HIV SIDA)

Controlul radiologic al organelor cutiei toracale pentru depistarea tuberculozei a fost efectuat în octombrie 2018, fiind depistate 3 cazuri de patologii pulmonare, alte decât tuberculoza. O problemă identificată este admiterea în instituție a deținuților neexaminați radiologic de către Penitenciarul nr. 13 din Chișinău. În acest sens, s-a decis asupra oportunității de completarea a chestionarului de screening la semnele tuberculozei în scopul identificării și izolării persoanelor cu semne sugestive la TB.

Se menține problema privind aplicarea insuficientă a tratamentului cu metadonă pentru persoanele dependente de opioide. Astfel, din anul 2018 au fost incluse două persoane noi în acest tratament, iar persoanele care doresc să se trateze sunt nevoite să se dețină în izolare, separat de masa generală a condamnaților. La moment de acest tip de tratament beneficiază 4 persoane, iar un deținut nou venit din Penitenciarul nr.13 a solicitat excluderea din program prin micșorarea treptată a dozei administrate. CpPT este îngrijorat de inacțiunea administrației în vederea asigurării accesului deținuților din regim

⁶ 26. Staționarul serviciului medical este prevăzut pentru: a) examinarea și tratarea bolnavilor care necesită tratament staționar, regim de pat pe termen pînă la 14-15 zile;

comun la tratament eficient, bazat pe dovezi a dependenței de opioide. CpPT menționează practica bună a personalului medical de perfectare a acordului informat pentru continuarea farmacoterapiei cu metadonă în instituție.

Membrii CpPT exprim îngrijorarea în legătura cu neasigurarea securității personalului de riscul contaminării cu boli transmisibile prin sânge în timpul perchezițiilor. Din discuții cu administrația penitenciarului, s-a stabilit că nu sunt cunoscute prevederile actelor normative la acest subiect, precum și lipsesc seturile individuale de percheziții. Recomandarea CpPT nefiind realizată și sunt urgent necesare instruirii repetate în scopul asigurării securității la locul de muncă a angajaților.

În cadrul vizitei au fost examinate următoarele Registre:

Registru de evidență a traumatismelor (inclusiv automutilări), inițiat la 01.01.2017 și închis la 07.05.2018 este completat, inclusiv cu indicarea tipului traumei. Pe parcursul anului 2017 în instituție au fost înregistrate 82 cazuri de de examinări medicale la prezența leziunilor traumatice (inclusiv 19 automutilări), iar până la 18.12.2018 – 57 cazuri (inclusiv 16 automutilări). În răspunsul parvenit de la autorități nu au fost menționați pași pentru identificarea soluțiilor în crearea unui mediu sigur pentru deținuți, inclusiv investigarea eficientă a motivelor și cauzelor de traume la deținuți. Totodată, au fost identificate înscrieri care direct indică la violență, cum ar fi echimoze paraorbitale, fractura oaselor paranazale, fractură de mandibulă, traume ale membrelor superioare, politraumatisme, urme ale tentativei suicidale prin strangulare, traumă ale organelor genitale externe. Toate acestea **indică la un mediu extrem de violent în instituție și reglarea de conturi între deținuți fără implicarea administrației.** Membrii CpPT își exprimă îngrijorarea și cu privire la indice privind violența fizică și verbală din partea angajaților sistemului penitenciar față de deținuți. Registru de evidență a traumatismelor nu conține rubrica privind coerența între spusele deținutului despre originea leziunii și constatarea medicului, așa cum prevede Ordinul nr.77⁷, precum și consemnarea perfectării actului de leziuni corporale și data/ora transmiterii către Procuratură. CpPT constată o discrepanță între responsabilitatea de raportare a leziunilor corporale, care conform Statutului executării pedepsei de către condamnați⁸ ține de administrația penitenciarului⁹, iar ordinul nr.77 din 31.12.2013¹⁰ – impune această responsabilitate personalului medical¹¹. Astfel, dubla loialitate a personalului medical din subordinea administrației penitenciarului se soldează cu înregistrări formale a leziunilor corporale și lipsa unor garanții reale împotriva rețelor tratamente.

În *Registru de evidență a deținuților aflați la greva foamei*, în 2018 sunt înregistrate 15 cazuri de declarare a grevei foamei. Motivul declarării și soluționarea situației nu sunt indicate.

⁷ Ordinul nr. 572 din 31 decembrie 2013, Ministerul Justiției

⁸ http://lex.justice.md/document_rom.php?id=ED0A2EAF:D4D2D139

⁹ Despre constatările existenței leziunilor corporale la deținuții parveniți în penitenciar administrația instituției este obligată să înștiințeze în scris, în cel mai scurt termen, Administrația Națională a Penitenciarelor și organul teritorial al Procuraturii în circumscripția căruia este dislocat penitenciarul.

¹⁰ pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant

¹¹ Lucrătorii medicali din cadrul instituțiilor penitenciare, izolatoarelor de urmărire penală, izolatoarelor de detenție provizorie sunt obligați să transmită plîngerile, declarațiile sau alte informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant, imediat, dar nu mai târziu de 24 ore, procurorului, indiferent de faptul dacă au anunțat sau nu șeful instituției de detenție.

Urmare a vizitei anterioare a CpPT, de pe 01.06.2018 a fost instiuit Registrul de examinări medicale la intrare/ieșire din instituție. Consiliul constată o fluctuație majoră a deținuților și volum sporit de lucru a personalului medical în vederea exercitării examinărilor medicale. Astfel, în perioada 01.06-13.12.2018, au fost realizate 200 examinări la intrare și 223 examinări la ieșire din penitenciar. CpPT consideră important includerea rubricilor de evidență a Registrului de examinări la intrare a informației privind data examenului radiologic și testul HIV/HVC realizate în Izolator, prezența/absența leziunilor corporale. La fel, în caz de liberare din detenție a persoanei – includerea în Registrul de examinare medicală la ieșire a informației privind eliberarea extrasului medical despre starea sănătății.

Urmare a desfășurării vizitei de monitorizare, a fost efectuată o discuție de informare privind constatările cu personalul medical.

VI. CONSTATĂRI ale VIZITEI, inclusiv anterioare

Vizitele anterioare 18.05.18, 30.11.2016	stare	Vizita 18.12.2018
Conducerea penitenciarului nu cunoaște competențele CpPT și a refuzat prezentarea informației solicitate, chiar dacă conform legislației era obligat să o prezinte;	realizat	Administrația instituției a oferit acces neîngrădit la toate spațiile, inclusiv a oferit toată informația solicitată.
CpPT constată prezența violenței între deținuți, care se soldează cu solicitarea excesivă de izolare pe motiv de securitate personală.	nerealizat	Constatare menținută
Reducerea numărului de personal medical ca urmare a reorganizării ANP.	nerealizat	Constatare menținută

Deșeurile rezultate din activitatea medicală nu sunt gestionate conform prevederilor legale.	nerealizat	Constatare menținută
Personalul medical necesită instruire în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”);	nerealizat	Constatare menținută
Deținuții Blocului I nu au acces la servicii de igienizare (baie) mai mult de 2 săptămâni;	Parțial realizat	Baia sectorului nr.1 necesită reparație pentru crearea condițiilor sanitaro-igienice adecvate.
Există o problemă în asigurarea cu personal medical, ce influențează accesul la servicii medicale a condamnaților, precum și documentarea pretinselor acte de tortură, tratamente inumane și degradante;	Parțial realizat	A fost completată funcția vacantă de medic stomatolog. Totodată, se menține recomandarea privind reevaluarea statelor personalului medical în vederea majorării numărului de asistenți medicali și medici. La fel, se menține problema cu funcțiile de personal medical inferior (infirmieri), actualmente ocupate de deținuți, în vederea asigurării bunei funcționalități a secției medicale. Reiterăm importanța neimplicării deținuților în activități medicale (formarea listelor la primire, distribuirea medicamentelor, nursing). La fel, menținerea regimului sanitaro-igienic și antiepidemic în instituție necesită petrecerea curățeniei în cabinetele cu destinație medicală și există necesitatea de instruire a infirmierilor în acest sens, inclusiv certificare respectivă.
Examinarea medicală la intrarea din instituție se aplică, dar lipsesc Registre medicale tipizate.	realizat	Au fost instituite registre distincte privind examinarea medicală la fiecare intrare și ieșire din instituție.
Examinarea la ieșirea din penitenciar nu se realizează.	realizat	

În instituție nu se aplică proceduri sigure de percheziții în vederea prevenirii infectării personalului cu maladii hemotransmisibile.	nerealizat	Constatare menținută
Condamnații care acceptă tratamentul cu metadonă sunt plasați în condiții de izolare din cauza influenței subculturii criminale.	nerealizat	Constatare menținută. În pofida includerii a 2 beneficiari noi, se constată și refuzul de continuare a tratamentului pentru persoane nou-venite în instituție.
De a reevalua practica de achitare a întrevederilor, care poate fi un impediment considerabil de restricție a comunicării cu rudele	nerealizat	Constatare menținută
De a realiza controlul minuțios asupra circuitului medicamentelor antituberculoase în cadrul sistemului penitenciar, inclusiv elucidarea motivelor de distribuire a Rifampicinei în Penitenciarul nr.15.	realizat	Stok-urile de medicamente antituberculoase au fost evaluate și excluse din uz. Reiterăm despre inadmisibilitatea folosirii medicamentelor antituberculoase în tratamentul altor maladii decât tuberculoza.
		Condiții inadecvate de deținere a persoanelor aflate în refuz de hrană. Materiale informaționale de suport pentru deținuți privind evoluția stării de sănătate, consecințele și conduita în perioada de ieșire din greva foamei nu sunt disponibile. La fel, deținuții nu cunosc despre reglementările cu referire la refuzul de hrană în detenție
		Acces limitat la servicii stomatologice de protezare, inclusiv consultația medicului privat din cauza prețurilor excesive pentru asigurarea escortei.
		Prezența practicilor și regulilor neformale între deținuți care pot influența adresabilitatea cupă servicii medicale, inclusiv documentarea leziunilor
		Folosirea staționarului serviciului medical pe termen lung ca spațiu locativ. În secția medicală nu este desfășurat izolator medical

		Inițierea reparației secției medicale pentru primirea autorizației sanitare.
		Celulele cu activitatea sistată din cadrul sectorului nr.1 nu sunt sigilate și/sau sudate în vederea neadmiterii utilizării acestora.
		Plasarea deținuților în celulele din blocul locativ nr. 1 nu ține cont de standardele internaționale potrivit căruia: 1 persoană – 6m ² + anexa sanitară; 2 persoane – 6m ² + 4m ² + anexa sanitară; 3 persoane - 6m ² + 4m ² + 4m ² + anexa sanitară.
		Celula destinată pentru detenția persoanelor aflați la greva foamei, nu corespunde standardului minim pentru detenția unui singur deținut.
		Violența fizică și verbală între deținuți, precum și între angajați și deținuți.

VII. RECOMANDĂRI:

A. Administrația Națională a Penitenciarelor:

1. Elaborarea de comun cu Penitenciarul nr. 15 - Cricova a Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitelor realizate în 2018 cu remiterea lui în termen de 30 de zile de la primirea acestui Raport (*recomandare menținută*).
2. Elaborarea unui mecanism eficient de protecție a personalului medical care raportează preținsele cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant în ordinea stabilită de Ordinul nr.77 a Procuraturii Generale / 572 a Ministrului Justiției din 31.12.2013
3. Evaluarea celulelor din penitenciar (de deținere pe motiv de izolare disciplinară și pe motiv de asigurare a securității personale) cu asigurarea supravegherii sudării lacătelor / ușilor celulelor sistate (*recomandare menținută*).
4. Analiza practicii instituționale de izolare pe 24 ore până la decizia șefului penitenciarului cu excluderea eventualelor abuzuri în acest sens (*recomandare menținută*).
5. Asigurarea plasării publice ale rapoartelor de activitate a instituțiilor penitenciare (separat per instituție) în vederea asigurării vizibilității și accesului la informație (*recomandare menținută*).
6. Asigurarea cu Registre standardizate a tuturor serviciilor penitenciare, inclusiv plasarea publică a Nomenclatorului Registrelor și termenele lor de păstrare (*recomandare menținută*).

7. Evaluarea cazurilor de leziuni traumatice și automutilări în anul 2018 în vederea identificării acțiunilor/inacțiunilor administrației penitenciarului pentru asigurarea condițiilor sigure de detenție cu prezentarea către CpPT (*recomandare menținută*).
8. Instruirea personalului penitenciar în domeniul prevenirii torturii, tratamentului inuman și degradant.
9. Instruirea personalului penitenciar în domeniul tehnicilor nonviolente de de-escaladare a situațiilor de conflict.
10. Instruirea personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) – *recomandare menținută*.
11. Elaborarea Strategiei privind diminuarea influenței subculturii criminale în vederea asigurării condițiilor sigure de detenție, inclusiv accesul adecvat la programe de tratament a dependenței de droguri și accesul la medic (*recomandare menținută*).
12. Instruirea personalului penitenciar privitor la securitatea perchezițiilor și realizarea programelor de reducere a riscurilor (*recomandare menținută*).
13. Elaborarea și distribuirea materialelor informaționale pentru deținuți privind refuzul la hrană.

B. Penitenciarului nr. 15 Cricova

14. Implementarea Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitelor realizate în 2018 cu includerea informației despre realizare în Rapoartele trimestriale/anuale de activitate a instituției (*recomandare menținută*).
15. Neadmiterea intimidării personalului medical în caz de raportare a pretinsele cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant în ordinea stabilită de Ordinul nr.77 a Procuraturii Generale / 572 a Ministrului Justiției din 31.12.2013
16. Sudarea celulelor sistate în vederea reducerii accesul la obiecte și spații cu potențial sporit de tortură, tratament inuman sau degradant.
17. Reevaluarea capacității celulelor din blocul 1, cu asigurarea respectării standardului internațional potrivit căruia: 1 persoană – 6m² + anexa sanitară; 2 persoane – 6m² + 4m² + anexa sanitară; 3 persoane - 6m² + 4m² + 4m² + anexa sanitară.
18. Actualizarea panourilor informative din cadrul sectoarelor locative cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor deținute, inclusiv rolul CpPT pentru prevenirea torturii (*recomandare menținută*).
19. Asigurarea deținerii persoanelor aflate în refuz de hrană în condiții adecvate cu excluderea paturilor în două nivele, inclusiv plasarea informației privind acest subiect în bibliotecă.
20. Sistarea celulei utilizate în prezent pentru detenția persoanelor ce au declarat greva foamei ca fiind sub pragul minim de 6m².
21. Reparația băii din sectorul nr.1 în vederea asigurării respectului pentru demnitatea umană și unui grad dezirabil de condiții sanitaro-igienice.
22. Reparația și dotarea corespunzătoare a cabinetului medical din sectorul nr.1, inclusiv asigurarea lui cu acces adecvat la lumină.

23. Instruirea personalului penitenciar în domeniul prevenirii torturii, tratamentului inuman și degradant.
24. Instruirea personalului penitenciar în domeniul tehnicilor nonviolente de de-escaladare a situațiilor de conflict.
25. Instruirea personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) și Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant (*recomandare menținută*).
26. Asigurarea documentării pretinselor acte de tortură în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
27. Excluderea practicii de folosire a perdelelor în marile dormitoare (*recomandare menținută*)
28. Asigurarea managementului deșeurilor rezultate din activitatea medicală, conform prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, inclusiv elaborarea Planului instituțional de gestionare (*recomandare menținută*).
29. Asigurarea condițiilor de tratament adecvat a persoanelor cu dependență de opioide în regim comun de detenție (*recomandare menținută*).

C. Ministerul Justiției

30. Elaborarea unui mecanism eficient de protecție a personalului medical care raportează pretinsele cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant în ordinea stabilită de Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale.
31. Revizuirea Ordinului MJ nr.529 din 26.11.2004 Privind adoptarea Instrucțiunii cu privire la condițiile de întreținere în penitenciare a persoanelor care au declarat greva foamei și ordinea alimentării enterale a acestora în cazul renunțării la grevă

D. Procuratura Generală

32. Elaborarea unui mecanism eficient de protecție a personalului medical care raportează pretinsele cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant în ordinea stabilită de Ordinul nr.77 a Procuraturii Generale / 572 a Ministrului Justiției din 31.12.2013.

Data aprobării raportului

28 decembrie 2018

Acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii (CpPT)

- **Mihail Cotorobai, președintele Consiliului**
- **Maia Bănărescu, membră Consiliului**
- **Mihail Gorincioi, membru Consiliului**

_____
Maia Bănărescu
_____
Mihail Gorincioi
_____

- Svetlana Doltu, membră Consiliului
- Ceslav Panico, membru Consiliului
- Oxana Gumennaia, membră Consiliului
- Dmitrii Russu, membru Consiliului

Soltu
_____
Panico
_____
Oxana
Doltu
_____